

12. Hafta

Tarihi Çevre Korunmasına Yönelik Yasal Düzenlemeler

SAN322 TARIHI ÇEVRE ARAŞTIRMALARI
DR. ÖĞR. ÜYESİ RÜSTEM BOZER

Ülkemizde kültür varlıklarının korunmasına ilişkin ilk yasal düzenleme 13 Şubat 1869 tarihinde yürürlüğe giren Asar-ı Atika Nizamnamesi'dir. Düzenleme, yabancı araştırmacıların yapacakları arkeolojik kazıları izne bağlarken; buluntuların yurtdışına çıkarılmalarını yasaklıyordu. 1874, 1884, 1904 yıllarında çeşitli değişikliklerle genişletilmiştir. 1906 tarihli 4. Asar-ı Atika Nizamnamesi, 1912 tarihli Muhafaza-i Abidat Kanunu, Cumhuriyet döneminde de kullanılmıştır.

1951 yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak, yurtiçinde korunması gerekli tarihi anıt ve mimari eserlerin koruma, bakım, onarım, restorasyon işlerinde uyulması gereken ilkeleri ve uygulamaları izleme ve denetleme ve görüş bildirme üzerine Anıtlar Yüksek Kurulu oluşturulmuştur.

SAN322 TARİHİ ÇEVRE ARAŞTIRMALARI
DR. ÖĞR. ÜYESİ RİSTEM BOZER

1973 yılında, eski yasalar gereksinimlere cevap veremez duruma geldiği için yerine Eski Eserler Kanunu çıkarılmıştır. Çağdaş gelişmeleri yansıtan 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu, ülkemizde tarihi çevrenin doku bütünlüğüyle korunmasına fırsat veren ilk yasal düzenleme olarak koruma tarihimizde önemli bir yer tutmaktadır. Eski Eserler Kanunu 21 Temmuz 1983'te yürürlükten kaldırılmış; yerini 283 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanunu almıştır. 1710 sayılı kanundan farklı olarak 2863 sayılı kanun koruma kriterlerine ölçütlerine zaman sınırı getirmiştir.

2863 sayılı kanuna göre korunması gereken taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile doğal sit alanlarının saptanması Kültür ve Turizm Bakanlığı koordinasyonluğunda gerçekleştirilir. Saptama çalışmaları bölgedeki “Koruma Bölge Kurulu” tarafından değerlendirildikten sonra tescil kararı ile işlem tamamlanır. Koruma konusunda karar alma, görevlendirme yetkileri Kültür ve Turizm Bakanlığında toplanmıştır.

SAN322 TARİHİ ÇEVRE ARAŞTIRMALARI
DR. ÖĞR. ÜYESİ RİSLEM BOZER

Ülkemizde bulunan değerli kültür varlıkları içinde vakıf eserleri de bulunmaktadır ve bunlar Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetinde bulunmaktadır. Bu eserlerin onarım ve bakımları, kurum uzmanları denetiminde Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bütçesi ile gerçekleştirilmektedir.

SAN322 TARİHİ ÇEVRE ARAŞTIRMALARI
DR. ÖĞR. ÜYESİ KÜSSEM BOZER

Cumhuriyet döneminde kültür varlıklarının korunması hususu ilk başta Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde daha sonra ise Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü çatısı altında yürütülmüştür. Müze ve ören yerlerinin yönetimi, kazı izinlerinin verilmesi ve denetimi günümüzde Kültür ve Turizm Bakanlığı sorumluluğundadır.

SAN322 TARİHİ ÇEVRE ARAŞTIRMALARI
DR. ÖĞR. ÜYESİ KRİSTEM BOZER

Uygulama denetimleri ile bakım onarım etkinlikleri Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün yetki alanı içindedir. Ülkemizin önemli ve büyük kent merkezleri ile bölge merkezlerinde yer alan Koruma Bölge Kurulları, Rölöve ve Anıtlar Bölge Müdürlükleri önemli alt kuruluşlardandır.

SAN322 TARİHİ ÇEVRE ARAŞTIRMALARI
DR. ÖĞR. ÜYESİ RSM BOZER